

Na terenie byłej kopalni węgla kamiennego Julia w Wałbrzychu powstanie centrum kultury i rozrywki. Samorząd miejski otrzymał na pierwsze zadanie tego projektu rewitalizacyjnego dofinansowanie z EFRR w ramach PO Infrastruktura i Środowisko. Umowę z Miastem podpisał w ubiegłym roku minister kultury. Koszt przedsięwzięcia to 52 mln zł, z czego dotacja pokryje 35,7 mln zł (68%). W maju br. rozpoczęły się pierwsze prace rozbiórkowe. Inwestycja ma zakończyć się w 2012 r. Do tego czasu samorząd musi skończyć prace remontowo-konserwatorskie. Jeśli miasto nie zdąży, przeładnie wsparcie.

Co zawiera projekt

„Rewitalizacja i adaptacja na cele kulturalne byłej KWK Julia”, to jedno z pięciu zadań przedsięwzięcia „Park Wielokulturowy Stara Kopalnia”. Formalny termin rozpoczęcia projektu to 2008 r., a planowany termin zakończenia 30.06.2012 r. Łączna suma nakładów inwestycyjnych (kosztów kwalifikowanych) dla projektu wynosi 52,5 mln zł, z tego 35,7 zł z EFRR, a 16,8 mln budżetu miasta. Wałbrzych chwalił się, po ogłoszeniu wyników naboru, że dotacja dla ich projektu, to było najwięcej w kraju w kategorii ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego o znaczeniu ponadregionalnym, więcej niż dla Wawelu, Pałacu w Wilanowie, toruńskiej starówki czy Muzeum Auschwitz Birkenau w Oświęcimiu. Umowę o dofinansowanie projektu podpisano w 2010 r. Projekt zakłada rewaloryzację i przebudowę 11 zabytkowych obiektów byłej kopalni, w tym m.in. nadszybie i wieża szybów Sobótka i Julia, maszynownia i montownia, kotłownia, warsztat mechaniczny, chłodnia kominowa oraz łaźnia i lampiarnia, które po przebudowie uzyskają nowe funkcje, związane z działalnością kulturalną. Poza tym nastąpi konserwacja muzealiów i zakup wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej.

Jak do tego doszło

Kopalnię postawiono w stan likwidacji i w 1991 r. wstrzymano wydobycie węgla, zakończone w 1996 r. Pozostawione obiekty przemysłowe na powierzchni przeznaczono na działalność przemysłową i handlową lub wyburzono. Z wszystkich kopalń wałbrzyskich zabudowa powierzchni kopalni „Julia” jest najstarszą i najlepiej zachowanym zespołem zabytkowych budowli przemysłowych z końca XIX wieku i początku XX wieku. Dlatego też w projektach koncepcyjnych specjaliści z zakresu historii techniki, uznali że zespół ten należy chronić i utworzyć w nim Muzeum Przemysłu i techniki. Powołane zostało zarządzeniem przez wojewodę w 1993 r. Następnie Miasto otrzymało teren od Skarby Państwa, a obiekty znalazły się na liście zabytków. Po dziesięciu latach w 2008 r., dokonano podziału muzeum wyłączając z jego struktury organizacyjnej oddział Muzeum Przemysłu i Techniki i Oddziału Archeologii. Utworzono z dniem nową instytucję kultury pod nazwą Park Wielokulturowy - Stara Kopalnia w Wałbrzychu. Na siedzibę nowej instytucji przeznaczono kompleks architektoniczno-przemysłowy byłej Kopalni Węgla Kamiennego „Julia”.

Na zlecenie samorządu w 2008 r. opracowana została koncepcyjna zagospodarowania obiektów i terenu byłej kopalni. Wybrano, także w drodze konsultacji społecznych, jeden z trzech wariantów. Określono w niej, że oprócz dotychczasowej funkcji muzealnej teren będzie pełnił nowe: kulturalną, edukacyjną, rozrywkową i rekreacyjną. Wszystkie obiekty wpisane do rejestru zabytków zostaną zachowane, do rozbiórki przeznaczono nieliczne. Wszystkim budynkom przywrócony zostanie pierwotny kształt, stąd przewidziane rozbiórki wszystkich przybudówek. Na terenie byłej kopalni znajdować się będą liczne

place i przestrzenie publiczne, na których zlokalizowane będą eksponaty muzealne, elementy małej architektury, ławki, zielen w donicach itp. Planuje się również udostępnienie zwiedzającym podziemnej trasy turystycznej, w której eksponowane będą wielkogabarytowe urządzenia: pompy, wentylatory, systemy instalacyjne, transport podziemny itp. Następnie opracowano montaż finansowy, analizę ekonomiczno-finansową oraz pozyskano pozytywną opinię konserwatora zabytków. I w 2009 r. samorząd Wałbrzych złożył do Ministra Kultury i Dziedzictwa Kulturowego wnioski o dofinansowanie projektu „Rewitalizacja i adaptacja na cele kulturalne byłej KWK „Julia” – Zadanie 1 projektu Parku Wielokulturowego - Stara Kopalnia w Wałbrzychu”.

Co tam ma być

Po przeprowadzeniu całego zamierzenia na terenie byłej kopalni mają powstać: kluby muzyczne, restauracje, kawiarnie, siedziby organizacji pozarządowych, centrum sztuki i rozrywki, z punktami widokowymi oraz multimedialnymi wystawami, gdzie organizowane będą koncerty, spektakle i konferencje, centrum ceramiki unikatowej, kompleks sportowo-rekreacyjny, hala koncertowa, galeria prezentująca sztukę współczesną, kawiarenki, a także pensjonat. Oprócz planowanych obiektów na terenie kopalni wśród zieleni będą ustawione ławki oraz eksponaty muzealne. W ramach unowocześnienia samego muzeum, planuje się udostępnienie zwiedzającym podziemnej trasy turystycznej. Renowacja musi przebiegać z zachowaniem zabytkowej konstrukcji obiektów. Funkcja wystawiennicza wzbogacona zostanie o ekspozycje multimedialne dotyczące górników, górnictwa i geologii Sudetów. Część wyrobisk podziemnych zostanie przygotowana do bezpiecznego zwiedzania, m.in. w tunelu odstawy kamienia zostanie zamontowane torowisko z pełną aranżacją eksponatów. W kotłowni, siłowni i elektrowni powstanie Europejskie Centrum Ceramiki Unikatowej, z której Wałbrzych słynie. Z kolei galeria sztuki współczesnej zostanie zlokalizowana w łaźni i lampiarni. Tam też znajdą siedzibę organizacje pozarządowe i instytucje kulturalne, w tym ceniony na świecie Zespół Pieśni i Tańca Wałbrzych. Przewiduje się tu również kameralne spektakle znakomitego Teatru Dramatycznego im. Jerzego Szaniawskiego. W warsztacie mechanicznym powstanie część gastronomiczna z ogródkiem letnim. Projekt ma zostać zrealizowany do lata 2012 roku. Nie bez znaczenia jest również otoczenie kopalni, która sama w sobie jest miejscem magicznym. Park Wielokulturowy znajduje się nieopodal powulkanicznego stożka Chełmca i w otoczeniu zielonej przestrzeni, którą obok istniejących, przetną kolejne trasy rowerowe. Tymczasem w pobliżu powstanie centrum handlowo – rozrywkowe Magnolia Park i Centrum Sportowo-Rekreacyjne Aqua Zdrój z basenem, halą widowiskową i hotelem.

Komentarz redakcyjny: tożsamość i dziedzictwo kulturowe ma potencjał rozwojowy

Wałbrzych, to jedno z tych polskich miast, które wymieniane jest jako jedno z najbardziej potrzebujących kompleksowej rewitalizacji społeczno-gospodarczej. Miasto poprzemysłowe jak wiele innych, także w pozostałych regionach kraju (choćby Łódź, czy Żyrardów), mające znaczne pozostałości materialne i duchowe swojej bogatej historii. Przykłady udanych rewitalizacji ekonomicznych miast zachodnioeuropejskich i amerykańskich w oparciu o dziedzictwo kulturowe tworzące tożsamość miasta, stanowią dla polskich samorządów dobre praktyki. Zachowanie lokalnej tożsamości i wykorzystanie jako swoistej „kopalni” inspiracji i uczynienie z niej potencjału rozwojowego jest z pewnością bardzo trudne, ale się opłaca.

Źródła:

- www.starakopalnia.pl

Centrum kultury i rozrywki na terenie kopalni

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: poniedziałek, 03, październik 2011 00:00

Jarosław Komża

Odsłony: 1871

-
http://www.muratorplus.pl/inwestycje/inwestycje-publiczne/centrum-kultury-i-rozrywki-zamiast-kopalni-wegla-kamiennego-julia_75591.html

-
<http://forum.investmap.pl/dolnoslaskie-remonty-kamienic-zabytkow-f76/park-wielokulturowy-stara-kopalnia-t1994-120.html>